

zijn plan twee openbare abattoirs op. In 1851 kocht het College van Burgemeester en Wethouders daartoe in het geheim de buitenplaats van Valckenier aan, dat op Delfshavens grondgebied ten zuiden van de Westzeedijk lag. De zelfstandige gemeente Delfshaven echter verzette zich tegen de bouw van een abattoir. Bovendien drong de burgerij aan op een 'wandeling' op de buitenplaats van Valckenier om het natuurgebied te compenseren dat met de aanleg van het Nieuwe Werk was verdwenen. Daarom besloot het College van B&W in 1852 om de grond te gebruiken als een wandelgebied voor de Rotterdamse burgerij. De in Haarlem gevestigde firma van vader en zoon Zocher kreeg in hetzelfde jaar nog de opdracht een ontwerp te maken.¹¹

De opdracht van B&W aan de firma Zocher behelsde het ontwerp van een 'wandeling'. Dit past bij de tijd. Het vertier van de nette burgerij bestond toen uit fraai uitgedost wandelen in de schaduw van bomen. Daarop was het ontwerp van de Zochers dan ook ingericht. Ze ontwierpen een afwisselende en spannende wandeling, door gesloten bosschages en langs open grasvelden. Op negentiende-eeuwse prenten en foto's is te zien dat de Rotterdammers keurig in de schaduw van de bomen op de paden lopen of op een van de vele bankjes zitten. Betreden van de grasvelden was eind negentiende eeuw overigens nog streng verboden. Dat blijkt bijvoorbeeld uit een verhaal van mevrouw E. Mees-Havelaar. Zij groeide op aan de Boompjes en schreef in 1942 in *Een kind van de Boompjes* onder meer ook over Het Park rond de eeuwwisseling en over haar Zutphense moeder:

'Maar van Het Park met de grasvelden en ruime aanleg hield zij veel. Wel vertelde zij, hoe zij als jonge vrouw in Het Park met haar oudste zontje in het gras was gaan zitten, zoals men dat in de buurt van Zutphen zou gedaan hebben en hoe zij geschrokken was van den barsen agent, die haar en het jongetje verjoeg. Het begrip "speelweide" kende men toen nog niet.'¹²

Tot eer van de Handelsstad

Het Park droeg bij aan de trots van de burgers op hun stad. Dat blijkt duidelijk uit de stadsbeschrijvingen en prentenboeken die ten doel hadden de vermaardheid van de stad bij burgers en buitenstaanders te verhogen. Zo verscheen in 1858 een stadsbeschrijving in de vorm van een wandeling door een anonieme Rotterdammer. Hij schrijft uitvoerig over de drukte van de haven, maar ook over het natuurschoon. Het zicht op de Maas was een belangrijk onderdeel van mooi Rotterdam. Een deel van de stadsbeschrijving besteedde hij aan Het Park. Hij roemde de glooiingen en de afwisselende boompertjes. Volgens hem bood het een 'schoon en kosteloos genot en verstrekke het onze Handelstad tot eer'.¹³ Ook in de *Kunstkronijk* van 1855 wordt aan de hand van een wandeling de Maasstad beschreven.¹⁴ De auteur was lyrisch over de haven, de handel, de drukte, de vooruitgang, maar noemde en roemde ook Het Park. De aanleg daarvan bewees dat het stadsbestuur naast het nuttige het aangename niet was vergeten, aldus de auteur. In de jaren zestig van de negentiende eeuw verschenen enige drukken van het boek *Rotterdam geschetst in zijne voornaamste gebou-*